

Podatki o publikaciji

Izdaja: Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije,
Cesta Žalskega tabora 2, 3310 Žalec

Urednica: Alenka Ferlež Rus

E-pošta uredništva: alenka.ferlez-rus@ihps.si

Uredniški odbor: Alenka Ferlež Rus in Silvo Žveplan

ISSN 2536-2372 (za spletno izdajo)

Letnik 29, št. 10

26. junij 2023

ZATIRANJE AMERIŠKEGA ŠKRŽATKA

Na območju Štajerske - vinorodnega pod okoliša Šmarje – Virštanj, Slovenskih Konjic in Spodnje Savinjske doline je vinska trta v povprečju na opazovane lokacije in sorte v fenološki fazi od BBCH 68 (80 % odpadlih cvetnih kopic) do BBCH 69 (konec cvetenja). V vinogradih najdemo največ ličink L2 razvojnega stadija, 26.6. smo našli tudi prve nimfe L3 razvojnega stadija.

Obveščamo vas, da je v vinogradih, kjer je vinska trta **zaključila cvetenje**, čas za prvo škropljenje proti ličinkam ameriškega škržatka.

Škropljenje opravite v času med 27. junijem in 7. julijem. Škropljenje opravite takrat, ko je zaključeno cvetenje vseh sort v vinogradu.

Opozarjamo, da je za preprečevanje širjenja zlate trsne rumenice (FD) poleg odstranjevanja okuženih trt ključnega pomena **pravočasno in dosledno zatiranje ameriškega škržatka** – prenašalca FD.

V skladu s Pravilnikom o ukrepih za preprečevanje širjenja in zatiranja zlate trsne rumenice je zatiranje ameriškega škržatka **obvezno** za vse imetnike trte in sicer:

- v vinogradih **za pridelavo grozdja** ter **na brajdah in ohišnicah** v celotnem razmejenem območju (v okuženih območjih, varovalnih pasovih in žariščih okužbe) zlate trsne rumenice, ki zajema vse tri vinorodne dežele ter
- v matičnih vinogradih, matičnjakih in trsnicah na celotnem območju Slovenije.

Število obveznih tretiranj v vinogradih za pridelavo grozdja je v razmejenih območjih pri integriranem varstvu določeno po občinah.

Razmejeno območje (varovalni pas vključno z žarišči okužbe) **Štajerske**, v okviru delovanja Javna služba zdravstvenega varstva Celjske in Koroške regije, obsega naslednje občine: **Zreče, Slovenske Konjice, Vojnik, Šentjur, Šmarje pri Jelšah, Rogaška Slatina, Rogatec, Podčetrtek, Kozje in Bistrica ob Sotli**. Število obveznih tretiranj v navedenih občinah je navedeno v preglednici 1.

Preglednica 1: Število obveznih tretiranj ameriškega škržatka v varovalnem pasu vključno z žarišči okužbe

Občine	Število obveznih tretiranj letno
Zreče, Slovenske Konjice, Vojnik, Šentjur, Šmarje pri Jelšah, Rogaška Slatina, Rogatec, Podčetrtek, Kozje	2 tretiranj
Bistrica ob Sotli	3 tretiranja; če imetnik sam spremlja ulov odraslih škržatkov z rumenimi lepljivimi ploščami v skladu z načrtom ukrepov in so po 2. tretiranju ulovljeni manj kot 4 škržatki na eno ploščo na teden, 3. tretiranja ni treba opraviti.

Obvestila vinogradnikom

Pri prvem tretiranju priporočamo uporabo pripravkov **Mospilan 20 SG** (0,375 kg/ha) – uporaba 1 krat letno ali **Sivanto prime** (0,5 L/ha) – uporaba 1 krat letno ali **Movento SC 100** (0,7 L/ha) – uporaba 2 krat letno. Ti pripravki imajo sistemski - rezidualni način delovanja in učinkovito zatirajo ameriškega škrdatka za obdobje cca.3 tedne. Zaradi antirezistenčne strategije priporočamo pri prvem tretiranju uporabo pripravka **Mospilan 20 SG** ali **Sivanto prime**.

V ekološki pridelavi razmejenega območja so **obvezna najmanj tri tretiranja**. V ekološki pridelavi imata dovoljenje za uporabo pripravka na osnovi a.s. piretrin **Flora verde** (1,6 L/ha) in **Biotip floral** (1,6 L/ha) – uporaba 3 krat letno. Pripravki na osnovi aktivne snovi piretrin imajo kontakten način delovanja in posledično kratko delovanje. Zato se tretiranja opravijo v presledkih, ki **niso daljši od 7 dni**. Zaradi boljše učinkovitosti zatiranja je priporočljivo, da se pri uporabi sredstev na osnovi piretrina škropilni brozgi doda ustrezno močilo oz. adjuvant.

V brajda in ohišnicah razmejenega območja je obvezno **vsaj eno tretiranje** v rastni dobi, ki se opravi po končanem cvetenju vinske trte. Priporoča se uporaba pripravkov **Flora verde** in **Biotip floral**, ki jih je mogoče kupiti **v prodajalnah FFS brez potrdila za izvajalce ukrepov varstva rastlin**. Obenem je priporočljivo, da v začetku julija na brajdi izobesimo rumene lepljive plošče.

V matičnih vinogradih, matičnjakih in trsnicah je povsod po Sloveniji, tako v razmejenih območjih kot izven njih, **obvezno opraviti najmanj tri tretiranja** proti ameriškemu škrdatku. **Obvezno je tudi spremljanje ulovov ameriškega škrdatka z rumenimi lepljivimi ploščami** od začetka julija. Če je na rumeno lepljivo ploščo po tretjem tretiranju ulovljen vsaj en škrdatek, je potrebno opraviti še četrto tretiranje. Pri prvem in drugem tretiranju dajemo prednost pripravkoma **Mospilan 20 SG** ali **Sivanto prime**, ki sta sistemski insekticida z rezidualnim delovanjem. Pri tem je treba upoštevati, da se lahko pripravka uporabita le enkrat v isti rastni sezoni. Zatiranje lahko opravimo tudi s pripravkom **Movento SC 100**, s katerim obenem zatiramo tudi trtno uš. V matičnih vinogradih je treba paziti na korenčno dobo.

Ulov odraslih osebkov ameriškega škrdatka na rumene lepljive plošče začnemo spremljati po opravljenem prvem tretiranju. O načinu in optimalnem času izobešanja rumenih lepljivih plošč vas bomo obvestili.

Izven razmejenih območij zatiranje ameriškega škrdatka v vinogradih za pridelavo grozdja ni obvezno, je pa **priporočljivo opraviti vsaj eno tretiranje**, če je ameriški škrdatek v njih navzoč, oz. če je populacija velika. V vinogradih je priporočljivo spremljati ulov ameriškega škrdatka z rumenimi lepljivimi ploščami.

OPOZORILO: **Vsa sredstva, ki jih uporabljamo za zatiranje ameriškega škrdatka, so nevarna za čebele. Zato je pomembno, da se tretiranje opravi takrat, ko je trta že povsem zaključila cvetenje. Škropljenje opravite v poznih večernih ali zgodnjih jutranjih urah (dve uri po sončnem zahodu do dve uri pred sončnim vzhodom), ko so čebele v panjih in ne letijo. Pred škropljenjem odstranite cvetočo podrast. Vsa fitofarmacevtska sredstva je potrebno uporabljati v skladu z navodili za uporabo in navedbami na etiketi ter upoštevati Pravidnik o pravilni uporabi fitofarmacevtskih.**

Obvestila vinogradnikom

Preglednica 2: Fitofarmacevtska sredstva za zatiranje ameriškega škrdatka na razmejenih območjih zlate trsne rumenice

Pripravek	Aktivna snov	Odmerek/ha	Št.dovoljenih tretiranj /rsatno dobo	Karenca (št. dni)
Mospilan 20 SG ¹	acetamiprid	0,375 kg/ha	eno	42
Sivanto prime	flupiradifuron	0,5 l/ha	eno	14
Movento SC 100 ^{MU}	spirotetramat	0,7 l/ha	dve	14 ² karenca ni potrebna ³
Decis 2,5 EC ⁴	deltametrin	0,5 l/ha	eno ⁵ dve ⁶	14 ² karenca ni potrebna ³
Decis 100 EC ^{MU}	deltametrin	75 ml/ha	Eno ⁷	7
Mavrik 240 EW ⁸	tau-fluvalinat	0,2 /ha	dve	21
Flora verde ^{MU}	piretrin	1,6 l/ha	tri	3
Biotip floral ^{MU}	piretrin	1,6 l/ha	tri	3

¹ sredstvo ima v letu 2023 dovoljenje za nujne primere za zatiranje ameriškega škrdatka v vinogradih za pridelavo vinskega in namiznega grozdja, v matičnih vinogradih, trsnicah in matičnjakih in sicer od 3. 5. 2023 do 2. 9. 2023

² karenca za vinsko in namizno grozdje (vključno z matičnimi vinogradi)

³ karenca za trsnice in matičnjake

⁴ s pripravkom Decis 2,5 EC in se zaradi zaščite čebel in drugih žuželk opraševalcev lahko tretira le po cvetenju (od BBCH 71 do 75), Poznejše tretiranje se ne dovoli zaradi tveganja za neciljne organizme, aplikacija se opravi v nočnem času dve uri po sončnem zahodu in največ dve uri pred sončnim vzhodom.

⁵ v vinogradih za pridelavo grozdja in matičnih vinogradih

⁶ v matičnjakih in trsnicah

⁷ Decis 100 EC se lahko uporabi v fenofazah po BBCH od 15 do 89.

⁸ Na trti za pridelavo vinskega in jedilnega grozdja, vključno z matičnimi vinogradi, matičnjaki in trsnicami

MU – manjša uporaba; učinkovitost in fitotoksičnost sredstva pri uporabi na vinski trti ni bila preverjena, zato odgovornost v zvezi z uporabo (učinkovitost in fitotoksičnost) sredstva na vinski trti prevzame uporabnik.

Aplikacija FFS

Cvetoča podrast v vinogradih mora biti v času tretiranja z insekticidi, zaradi varovanja čebel in drugih opraševalcev, pokošena oziroma mora biti na drug način preprečeno, da bi jo FFS doseglo. Aplikacija mora biti izvedena na način, da se prepreči zanašanje škropilne brozge na sosednje parcele.

Za doseganje večje učinkovitosti delovanja insekticidov priporočamo njihovo uporabo v večernih oziroma nočnih urah. Rastline v času aplikacije ne smejo biti v stresu (npr. vročinski stres), sicer se učinkovitost sredstva lahko zmanjša.

Insekticidov na osnovi a.s. piretrin (Flora verde in Biotip floral) se ne sme uporabljati v vročini in na neposredni sončni svetlobi. Priporoča se uporabo v večernih urah in pri nižjih temperaturah zraka. Ob njihovi uporabi rastline temeljito omočimo tudi na spodnji strani listov, kjer se običajno nahaja ameriški škrdatek. Pripravki iz skupine piretroidov za dobro delovanje potrebujejo ustrezen pH in sicer pod 6,5.

Obvestila vinogradnikom

Da dosežemo **dobro omočenje rastlin** in povečamo učinkovitost insekticidov, priporočamo povečano porabo vode (vsaj 400 l vode/ha) in uporabo močil. Učinkovitost sredstev za zatiranje ameriškega škržatka je zelo odvisna od učinkovitega nanosa, zato je priporočljiva uporaba klasičnih pršilnikov.

Za pripravek **Movento SC 100** priporočamo samostojno uporabo. Mešanje z drugimi fitofarmacevtskimi sredstvi se odsvetuje zaradi možne zmanjšane učinkovitosti tega sredstva.

Podrobnejše informacije o zlati trsni rumenici in zatiranju ameriškega škržatka so vam na voljo na spletni strani Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin:

<https://www.gov.si teme/zlata-trsna-rumenica/>